

32002F0629

1.8.2002

DZIENNIK URZĘDOWY WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

L 203/1

**DECYZJA RAMOWA RADY
z dnia 19 lipca 2002 r.
w sprawie zwalczania handlu ludźmi**

(2002/629/WSiSW)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 29, art. 31 lit. e) i art. 34 ust. 2 lit. b),

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Plan działań Rady i Komisji dotyczący najlepszego sposobu wprowadzenia w życie postanowień Traktatu z Amsterdamu w sprawie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości ⁽³⁾, Rada Europejska w Tampere w dniach 15 i 16 października 1999 r., Rada Europejska w Santa Maria da Feira w dniach 19 i 20 czerwca 2000 r., jak wymieniono w posumowaniu wyników i Parlament Europejski w swojej rezolucji z dnia 19 maja 2000 r. w sprawie Komunikatu Komisji „o dalszych działaniach dotyczących walki z handlem kobietami” wskazują lub wzywają do działań legislacyjnych przeciwko handlowi ludźmi, włącznie ze wspólnymi definicjami, objęciem oskarżeniem i sankcjami.
- (2) Wspólne działanie Rady 97/154/WSiSW z dnia 24 lutego 1997 r. dotyczące działań mających na celu zwalczanie handlu ludźmi i seksualnego wykorzystywania dzieci ⁽⁴⁾ powinno pociągnąć za sobą działania legislacyjne odnoszące się do rozbieżności w rozwiązaniach prawnych w Państwach Członkowskich i przyczyniające się do rozwoju skutecznej współpracy sądowej i w dziedzinie stosowania prawa przeciwko handlowi ludźmi.
- (3) Handel ludźmi obejmuje poważne naruszenia podstawowych praw człowieka i ludzkiej godności, a także bezwzględne praktyki, takie jak wykorzystywanie i oszukiwanie osób szczególnie wrażliwych, jak też użycie siły, zastraszanie, więzienie za długi i przymus.

(4) Protokół ONZ o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej stanowi zdecydowany krok w kierunku współpracy międzynarodowej w tej dziedzinie.

(5) Dzieci są bardziej wrażliwe i dlatego istnieje większe ryzyko, iż padną ofiarą handlu ludźmi.

(6) Ważna praca wykonana przez organizacje międzynarodowe, w szczególności ONZ, musi być uzupełniona przez pracę Unii Europejskiej.

(7) Konieczne jest, aby poważnym przestępstwem w postaci handlu ludźmi zajęło się każde Państwo Członkowskie nie tylko poprzez indywidualne działanie, ale poprzez kompleksowe podejście, którego integralną część stanowi definicja podstawowych elementów prawa karnego wspólnych dla wszystkich Państw Członkowskich, włącznie ze skutecznymi, proporcjonalnymi i odstraszcającymi sankcjami. Zgodnie z zasadami pomocniczości i proporcjonalności niniejsza decyzja ramowa ogranicza się do minimum wymaganego dla osiągnięcia omawianych celów na europejskim poziomie i nie wykracza poza to, co jest konieczne dla realizacji tego celu.

(8) Konieczne jest wprowadzenie wobec przestępców sankcji wystarczająco surowych, aby umożliwić włączenie handlu ludźmi w zakres instrumentów już przyjętych do celów zwalczania przestępczości zorganizowanej, takich jak wspólne działanie Rady 98/699/WSiSW z dnia 3 grudnia 1998 r. w sprawie prania pieniędzy, identyfikacji, wykrywania, zamrażania, zajmowania i konfiskaty narzędzi oraz zysków pochodzących z przestępstwa ⁽⁵⁾ i wspólne działanie Rady 98/733/WSiSW z dnia 21 grudnia 1998 r. w sprawie uznawania za przestępstwa karne uczestnictwa w organizacji przestępczej w Państwach Członkowskich Unii Europejskiej ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. C 62 E z 27.2.2001, str. 324.

⁽²⁾ Dz.U. C 35 E z 28.2.2002, str. 114.

⁽³⁾ Dz.U. C 19 z 23.1.1999, str. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 63 z 4.3.1997, str. 2.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 333 z 9.12.1998, str. 1. Wspólne działanie, ostatnio zmienione decyzją ramową 2001/500/WSiSW (Dz.U. L 182 z 5.7.2001, str. 1).

⁽⁶⁾ Dz.U. L 351 z 29.12.1998, str. 1.

(9) Niniejsza decyzja ramowa powinna przyczynić się do walki z handlem ludźmi i do zapobiegania temu handlowi poprzez uzupełnienie instrumentów przyjętych w tej dziedzinie takich jak wspólne działania Rady 96/700/WSiSW z dnia 29 listopada 1996 r. ustanawiające program zachęt i wymiany dla osób odpowiedzialnych za zwalczanie handlu ludźmi i seksualnego wykorzystywania dzieci (STOP) ⁽¹⁾, wspólne działania Rady 96/748/WSiSW z dnia 16 grudnia 1996 r. rozszerzające mandat udzielony Jednostce Europolu ds. Narkotyków ⁽²⁾, decyzja nr 293/2000/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 stycznia 2000 r. przyjmująca program działania Wspólnoty (program Dafne) (2000–2003) w sprawie środków zapobiegawczych w walce przeciwko przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet ⁽³⁾, wspólne działania Rady 98/428/WSiSW z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie utworzenia Europejskiej Sieci Sądowej ⁽⁴⁾, wspólne działania Rady 96/277/WSiSW z dnia 22 kwietnia 1996 r. dotyczące podstaw dla wymiany sędziów łącznikowych w celu poprawy współpracy sądowej między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej ⁽⁵⁾ i wspólne działania Rady 98/427/WSiSW z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie stosowania dobrej praktyki we wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych ⁽⁶⁾.

(10) Wspólne działania Rady 97/154/WSiSW przestaje w związku z tym być stosowane w zakresie, w jakim dotyczy ono handlu ludźmi,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ RAMOWĄ:

Artykuł 1

Przestępstwa dotyczące handlu ludźmi w celach wyzysku ich pracy lub wykorzystania seksualnego

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki konieczne dla zapewnienia, że karalne są następujące czyny:

werbowanie, przewóz, przekazywanie, przechowywanie, dalsze przyjmowanie osoby, włącznie z wymianą lub przeniesieniem kontroli nad tą osobą, gdy:

a) dzieje się to przy użyciu przymusu, siły lub zastraszenia, w tym uprowadzenia; lub

b) dzieje się to przy użyciu oszustwa lub nadużycia finansowego; lub

c) ma miejsce nadużycie władzy lub sytuacji wrażliwości, które powoduje, że osoba nie ma w rzeczywistości prawdziwego i nadającego się do zaakceptowania wyboru innego niż poddanie się wykorzystaniu; lub

d) oferowane lub przyjmowane są opłaty lub korzyści dla uzyskania zgody osoby mającej kontrolę nad inną osobą

do celów wyzysku pracy lub usług tej osoby, w tym w formie co najmniej przymusowej lub obowiązkowej pracy lub usług, niewolnictwa lub praktyk podobnych do niewolnictwa oraz poddaństwa, lub

do celów wyzysku prostytucji innych osób lub innych form wykorzystania seksualnego, w tym pornografii.

2. Zgoda ofiary handlu ludźmi na wykorzystanie, zamierzone lub rzeczywiste, nie jest brana pod uwagę, gdy został użyty którykolwiek ze środków wymienionych w ust. 1.

3. Gdy zachowanie określone w ust. 1 dotyczy dziecka, jest ono przestępstwem podlegającym karze za handel, nawet jeśli nie został użyty żaden ze środków wymienionych w ust. 1.

4. Do celów niniejszej decyzji ramowej „dziecko” oznacza osobę poniżej 18 roku życia.

Artykuł 2

Podżeganie, pomocnictwo, współudział i usiłowanie

Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki konieczne dla zapewnienia, że podżeganie, pomocnictwo, współudział lub usiłowanie popełnienia przestępstwa określonego w art. 1 są karalne.

Artykuł 3

Sankcje karne

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki konieczne dla zapewnienia, że przestępstwo określone w art. 1 i 2 jest karalne za pomocą skutecznych, proporcjonalnych i odstraszcających sankcji karnych, które mogą pociągać za sobą ekstradycję.

2. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki konieczne dla zapewnienia, że przestępstwo określone w art. 1 jest karalne pozbawieniem wolności, przy czym kara maksymalna nie może być niższa niż osiem lat w przypadku gdy przestępstwo zostało popełnione przy wystąpieniu jednej z następujących okoliczności:

a) przestępstwo poprzez zachowanie świadome lub poprzez rażące niedbalstwo naraziło życie ofiary;

b) przestępstwo zostało popełnione wobec ofiary szczególnie wrażliwej. Ofiarę uważa się za szczególnie wrażliwą co najmniej w przypadku, gdy nie osiągnęła ona wieku dojrzałości płciowej na mocy prawa krajowego i przestępstwo zostało popełnione w celu wyzysku prostytucji innych osób lub innych form wykorzystania seksualnego, w tym pornografii;

⁽¹⁾ Dz.U. L 322 z 12.12.1996, str. 7.

⁽²⁾ Dz.U. L 342 z 31.12.1996, str. 4.

⁽³⁾ Dz.U. L 34 z 9.2.2000, str. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 191 z 7.7.1998, str. 4.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 105 z 27.4.1996, str. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 191 z 7.7.1998, str. 1.

- c) przestępstwo zostało popełnione z użyciem poważnej przemocy lub wyrządziło ofierze poważną szkodę;
- d) przestępstwo zostało popełnione w ramach organizacji przestępczej zdefiniowanej we wspólnym działaniu 98/733/WSiSW, niezależnie od określonego tam wymiaru kary.

Artykuł 4

Odpowiedzialność osób prawnych

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki konieczne dla zapewnienia, że osoby prawne mogą ponosić odpowiedzialność za przestępstwo określone w art. 1 i 2, popełnione na ich korzyść przez jakąkolwiek osobę działającą indywidualnie lub jako część organu osoby prawnej, która ma wiodącą pozycję w ramach osoby prawnej w oparciu o:

- a) kompetencje do reprezentowania osoby prawnej; lub
- b) uprawnienie do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej; lub
- c) uprawnienie do wykonywania kontroli w ramach osoby prawnej.

2. Niezależnie od przypadków przewidzianych w ust. 1 każde Państwo Członkowskie podejmuje środki konieczne do zapewnienia, że osoby prawne mogą ponosić odpowiedzialność, w przypadku gdy brak nadzoru lub kontroli przez osobę określoną w ust. 1 umożliwił popełnienie na korzyść tej osoby prawnej przez osobę jej podlegającą przestępstwa określonego w art. 1 i 2.

3. Odpowiedzialność osób prawnych na mocy ust. 1 i 2 nie wyklucza postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym, które są sprawcami, podlegającą do przestępstwa określonego w art. 1 i 2 lub są jego współsprawcami.

4. Do celów niniejszej decyzji ramowej osoba prawna oznacza każdy podmiot posiadający taki status na mocy stosowanego prawa, z wyjątkiem państw lub innych podmiotów publicznych wykonujących władzę państwową dla publicznych organizacji międzynarodowych.

Artykuł 5

Sankcje wobec osób prawnych

Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki konieczne do zapewnienia, że osoba prawna ponosząca odpowiedzialność na podstawie art. 4 karana jest za pomocą skutecznych, proporcjonalnych i odstraszcających sankcji, które obejmują grzywny karne i grzywny niemające charakteru karnego i mogą obejmować inne sankcje, takie jak:

- a) pozbawienie prawa do publicznych świadczeń lub pomocy; lub
- b) czasowe lub stałe pozbawienie prawa do wykonywania działalności; lub
- c) umieszczenie pod nadzorem sądowym; lub
- d) sądowy nakaz likwidacji; lub
- e) czasowe lub stałe zamknięcie zakładów wykorzystanych do popełnienia przestępstwa.

Artykuł 6

Jurysdykcja i ściganie

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje środki konieczne do ustanowienia swojej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstwa określonego w art. 1 i 2 w przypadku gdy:

- a) przestępstwo zostało popełnione w całości lub w części na jego terytorium; lub
- b) przestępca jest obywatelem tego państwa; lub
- c) przestępstwo zostało popełnione na korzyść osoby prawnej ustanowionej na terytorium tego Państwa Członkowskiego.

2. Państwo Członkowskie może postanowić, że nie będzie stosowało lub będzie stosowało tylko w szczególnych przypadkach lub okolicznościach zasady jurysdykcji określone w ust. 1 lit. b) i lit. c), jeżeli przestępstwo zostało popełnione poza jego terytorium.

3. Państwo Członkowskie, które na mocy swoich przepisów nie stosuje ekstradycji własnych obywateli podejmuje środki konieczne do ustanowienia swojej jurysdykcji i ścigania, w odpowiednim przypadku, w odniesieniu do przestępstwa określonego w art. 1 i 2, jeżeli zostało popełnione przez obywatela tego państwa poza jego terytorium.

4. Państwa Członkowskie informują odpowiednio Sekretariat Generalny Rady i Komisję, gdy postanowią stosować ust. 2, w odpowiednim przypadku ze wskazaniem szczególnych sytuacji lub okoliczności, w których stosuje się decyzję.

Artykuł 7

Ochrona i pomoc ofiarom

1. Państwa Członkowskie ustalają, że śledztwa w sprawie przestępstw objętych niniejszą decyzją ramową ani ich ściganie nie jest uzależnione od dokonania przez osobę, wobec której dokonano przestępstwa, zawiadomienia lub wniesienia oskarżenia, co najmniej w przypadkach, w których stosuje się art. 6 ust. 1 lit. a).

2. Dzieci będące ofiarami przestępstwa określonego w art. 1 powinny być uważane za ofiary szczególnie wrażliwe na mocy art. 2 ust. 2, art. 8 ust. 4 i art. 14 ust. 1 decyzji ramowej Rady 2001/220/WSiSW z dnia 15 marca 2001 r. w sprawie pozycji ofiar w postępowaniu karnym ⁽¹⁾.

3. W przypadku gdy ofiarą jest dziecko, każde Państwo Członkowskie podejmuje środki możliwe dla zapewnienia właściwej pomocy jego rodzinie. W szczególności każde Państwo Członkowskie, w odpowiednim przypadku i gdy to możliwe, stosuje wobec rodziny, o której mowa, art. 4 decyzji ramowej 2001/220/WSiSW.

Artykuł 8

Zakres terytorialny

Niniejszą decyzję ramową stosuje się do Gibraltaru.

⁽¹⁾ Dz.U. L 82 z 22.3.2001, str. 1.

*Artykuł 9***Stosowanie wspólnego działania 97/154/WSiSW**

Wspólne działanie 97/154/WSiSW przestaje być stosowane w zakresie, w jakim dotyczy ono handlu ludźmi.

*Artykuł 10***Wykonanie**

1. Państwa Członkowskie podejmą środki niezbędne do wykonania niniejszej decyzji ramowej przed dniem 1 sierpnia 2004 r.
2. Do dnia określonego w ust. 1 Państwa Członkowskie przekażą Sekretariatowi Generalnemu Rady oraz Komisji teksty przepisów transponujących do ich prawa krajowego obowiązki nałożone na nie na mocy niniejszej decyzji ramowej. Rada, najpóźniej do dnia 1 sierpnia 2005 r., oceni w oparciu o sprawozdanie stworzone na

podstawie tych informacji i sprawozdanie w formie pisemnej przekazane przez Komisję zakres, w jakim Państwa Członkowskie podjęły środki do wykonania niniejszej decyzji ramowej.

*Artykuł 11***Wejście w życie**

Niniejsza decyzja ramowa wchodzi w życie z dniem jej opublikowania w Dzienniku Urzędowym.

Sporządzono w Brukseli, dnia 19 lipca 2002 r.

W imieniu Rady

T. PEDERSEN

Przewodniczący